

NE TRPITE RODNO ZASNOVANO NASILJE (RZN), PRIJAVITE GA!

Kako da prepoznete i postupite ako vam se desi neki oblik rodno zasnovanog nasilja?

ŠTO JE RODNO ZASNOVANO NASILJE (RZN)?

Rodno zasnovano nasilje (RZN) je svaki oblik fizičkog, seksualnog, psihičkog, ekonomskog i socijalnog nasilja koje se vrši prema licu ili grupi zbog pripadnosti određenom spolu ili rodu, kao i prijetnje takvim djelima, neovisno da li se dešavaju u javnom ili privatnom životu na individualnom ili institucionalnom nivou.

RZN je pojam koji obuhvaća:

1. rodno zasnovano uzinemiravanje,
2. seksualno uzinemiravanje i
3. seksualno nasilje.

1. **Rodno zasnovano uzinemiravanje** je neželjeno i neprihvjetljivo ponašanje kojim se ponižava, vrijeđa i uzinemirava osoba na osnovu spola i rodnih uloga. **Rodno zasnovano uzinemiravanje** nije općenito motivirano seksualnim interesom ili namjerom. Češće se zasniva na neprijateljstvu kako bi se stvorilo okruženje u kojem se osoba, na koju je uzinemiravanje usmjereni, osjeća nepoželjnom.

Primjeri:

- Komentari, kao npr. "ženi je mjesto u kući" ili "nije žena sposobna vladati"
- Komentari ili nekorektan odnos prema osobama koje se ne ponašaju u skladu sa stereotipnim rodnim ulogama "vidi njega kako se oblači"
- Grub i vulgaran humor ili jezik u odnosu na rod/spol
- Verbalno zlostavljanje, prijetnje ili podrugivanje na osnovu roda/spola
- Omalovažavanje zaposlenika/ica i studenata/ica na osnovu spola/roda kojim se stvara neprijateljska atmosfera

2. **Seksualno uzinemiravanje** predstavlja neželjeno ponašanje koje sadržava seksualne elemente, konotacije ili implikacije seksualne prirode, a zbog kojeg se određena osoba osjeća uvrijeđeno, poniženo ili zastrašeno. Seksualno uzinemiravanje se može javiti u različitim formama, a najčešće su to verbalno, neverbalno i fizičko seksualno uzinemiravanje.

Verbalno seksualno uzinemiravanje odnosi se na usmene ili pisane verbalne sadržaje koje osoba uputi, kao npr:

- Zahtijevanje dodira, zagrljaja
- Neželjeni pozivi na sastanke, flertovanje, traženje seksualnih usluga
- Neželjena pitanja o seksualnom životu
- Upućivanje uvredljivih viceva, seksualnih šala, dobacivanje, aluzije na seks
- Komentiranje nečije seksualne (ne)privlačnosti
- Pisanje seksualno eksplicitnih ili sugestivnih poruka ili pisama
- Širenje seksualnih glasina (uključujući i online)
- Uvjetovanje ostvarivanja beneficia i napredovanja na poslu seksualnim uslugama
- Prijetnje kažnjavanjem osobe koja odbija udovoljiti seksualnim ponudama

Neverbalno seksualno uzinemiravanje obuhvata sva ponašanja i izraze lica, pokrete tijelom ili simbole, kao npr:

- Gestikulacije i insinuacije koje upućuju na imitaciju seksualnog odnosa
- Izlaganje, prikazivanje ili slanje pornografije, seksualno eksplicitnih slika, karikatura, postera ili drugih seksualnih slika (uključujući i online)

Fizičko seksualno uzinemiravanje odnosi se na svako seksualno ponašanje osobe koje uključuje kontakt s tijelom druge osobe koja je izložena neželjenom ponašanju, kao npr:

- Dodire seksualne prirode, zagrljaje, poljupce
- Štipanje, milovanje, stiskanje druge osobe
- Nepotrebne fizičke kontakte s tijelom druge osobe i nepotrebnu bliskost (invazija osobnog prostora)
- Fizičko nasrtanje

3. **Seksualno nasilje** je "bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počiniti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili stanje u kojem se nalaze. Karakterizira ga upotreba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba." (Svjetska zdravstvena organizacija) **Sišvanje** je najteži oblik seksualnog nasilja.

KOME SE MOŽE DESITI?

Svakome. **Nije bitno je li takvo ponašanje drugima prihvatljivo ili je ranije bilo prihvatanu u datom radnom okruženju.** Je li neko ponašanje, u konkretnom slučaju, neželjeno procjenjuje osoba koja je bila izložena tom ponašanju!

Može se događati između nastavnika i studentica i između radnih kolega i kolegica te između studenata i studentica. Svi studenti i studentice, akademsko osoblje, saradnici/e i zaposleni na fakultetu dijele odgovornost za prevenciju RZN-a na fakultetima.

Svima se mogu desiti ove vrste uznemiravanja.

ŠTA KAD SE DESI?

Ako vam se desi da budete izloženi nekom obliku RZN-a, treba da poduzmete sljedeće korake:

- Dokumentujte.** Vodite evidenciju o tome kada i gdje se desio neželjeni događaj i šta se tačno dogodilo.
- Na fakultetskoj internetskoj stranici potražite** zvanični dokument za sprečavanje RZN-a i osobu koja ima funkciju Savjetnice/ka, odnosno povjernika/ce za prevenciju RZN-a.
- Zatražite savjet** Savjetnice/ka, odnosno Povjernika/ce.
- Ako ne postoji zvanični, fakultetski dokument kako postupati u slučajevima RZN-a, za sva pitanja možete se obratiti na mail: fokalna.kancelarija@iu-travnik.com

Na Internacionalnom Univerzitetu Travnik u Travniku je dana 16.10.2021. godine Odlukom Senata broj: 01-01-09-03/12 uspostavljanja Fokalna kancelarija u sklopu projekta UNIGEM koja je smještena na trećem spratu u zgradi Internacionalnog univerziteta Travnik u Travniku na adresi Aleja Konzula-Meljanac bb.

Na sjednici Senata Internacionalnog univerziteta Travnik u Travniku održanoj dana 30.11.2021. godine Odlukom broj: V01-01-07-01/21 usvojen je Gender akcioni plan (GAP) – Plan rodne ravnopravnosti na Internacionalnom univerzitetu Travnik u Travniku (<https://iu-travnik.com/gender-akcioni-plan-gap/>).

Gender akcioni plan (GAP) – Plan rodne ravnopravnosti na Internacionalnom univerzitetu Travnik u Travniku izrađen je u skladu sa strateškim nacionalnim i međunarodnim dokumentima iz oblasti ravnopravnosti spolova, te sadrži mјere koje će doprinijeti afirmaciji rodne ravnopravnosti, a sve u cilju prevencije i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja, diskriminacije i seksualnog uznemiravanja i obezbjeđivanja integriteta i kvaliteta u visokom obrazovanju.

Kontaktirajte nas!

* Univerzitetski gender resursni centar (UNIGeRC) je uspostavljen na Univerzitetu u Sarajevu, kao tijelo za koordinaciju aktivnosti u oblastima rodne ravnopravnosti i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja, seksualnog uznemiravanja i diskriminacije u visokoškolskim ustanovama. Centar je nastao u sklopu projekta „Uvođenje rodno osvještenih politika u visoko obrazovanje“ (UNIGEM) koji predstavlja stratešku opredijeljenost univerziteta da uvođenjem rodne perspektive osiguraju rodnu ravnopravnost i siguran ambijent za nastavno i administrativno osoblje, studente i studentice na univerzitetima u Bosni i Hercegovini i regiji. Projekat finansira Vlada Ujedinjenog Kraljevstva, a njegovu implementaciju izvodi TPO fondacija kroz regionalnu saradnju sa 19 univerziteta/sveučilišta iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije.

NE TRPITE NASILJE, PRIJAVITE GA!

**RODNO ZASNOVANO NASILJE JE VELIKI I ZDRAVSTVENI
I DRUŠTVENI PROBLEM.**

NE TRPITE RODNO ZASNOVANO NASILJE (RZN),

PRIJAVITE GA!

ŠTA KAD SE DESI?

1 **Dokumentujte.**
Vodite evidenciju o tome kada i gdje se desio neželjeni događaj i šta se tačno dogodilo.

2 **Na fakultetskoj
internetskoj stranici potražite**
rubriku pod nazivom Projekat UNIGEM.

3 **Zatražite savjet**
Savjetnice/ka, odnosno Povjernika/ce.

4 **Sva pitanja možete poslati na mail:**
fokalna.kancelarija@iu-travnik.com